

ORZECZNICTWO TRYBUNAŁU KONSTYTUCYJNEGO ZBIÓR URZĘDOWY

Seria B

Warszawa, dnia 4 września 2017 r.

Pozycja 174

POSTANOWIENIE

z dnia 24 maja 2017 r.

Sygn. akt Ts 55/17

Trybunał Konstytucyjny w składzie:

Piotr Tuleja,

po wstępnym rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym skargi konstytucyjnej M.J. w sprawie zgodności:

art. 98 § 1 ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. z 2016 r. poz. 1822, ze zm.) z art. 45 ust. 1 w związku z art. 77 ust. 1, a także z art. 77 ust. 1 i art. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej,

p o s t a n a w i a:

odmówić nadania dalszego biegu skardze konstytucyjnej.

UZASADNIENIE

W skardze konstytucyjnej wniesionej do Trybunału Konstytucyjnego 6 marca 2017 r. (data nadania) M.J. (dalej: skarżący) wystąpił o stwierdzenie, że art. 98 § 1 ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. z 2016 r. poz. 1822, ze zm.; dalej: k.p.c.) w zakresie, w jakim „przewiduje (...) obowiązek uiszczenia kosztów sądowych wyłącznie od strony postępowania”, jest niezgodny z art. 45 ust. 1 w związku z art. 77 ust. 1, a także z art. 77 ust. 1 i art. 2 Konstytucji.

Skarga konstytucyjna została sformułowana w oparciu o następującą sprawę. Postanowieniami z października 2015 r. Komornik Sądowy przy Sądzie Rejonowym dla W. (dalej: komornik), w sprawach egzekucyjnych z wniosku Sp. z o.o. (sygn. akt jw.), na podstawie art. 762 k.p.c., wymierzył skarżącemu – Prezesowi Zarządu tego przedsiębiorstwa – grzywny w wysokości po 1 000,00 zł z powodu zaniechania udzielenia informacji przewidzianych w art. 761 k.p.c. Postanowienia te skarżący zakwestionował skargą na czynności komornika. W razie jej uwzględnienia zażądał zwrotu kosztów postępowania od komornika. Postanowieniem z maja 2016 r. Sąd Rejonowy w W. (dalej: Sąd Rejonowy w W.) uchylił zaskarżone postanowienia, oddalił natomiast wniosek skarżącego o zasądzenie kosztów postępowania skargowego od komornika, stwierdziwszy, że żaden przepis k.p.c. nie stanowi podstawy do ich zasądzenia od organu egzekucyjnego. Zdaniem Sądu Rejonowego w W. komornik, „nie będąc uczestnikiem postępowania egzekucyjnego, nie może zostać obciążony kosztami postępowania skargowego, nawet wówczas, jeśli skarga na podjętą przez niego czynność okaże się usprawiedliwiona. Skoro zaś skarżący wyraźnie oświadczył, iż nie chce zasądzenia przedmiotowych kosztów od dłużnika, a jedynie od komornika, to sąd nie mógł obciążyć nimi dłużnika i miał obowiązek orzec o wniosku o ich zasądzenie od komornika”. Na postanowie-

nie, w odniesieniu do kosztów skarżący złożył zażalenie. Postanowieniem ze stycznia 2017 r. Sąd Okręgowy w W. (dalej: Sąd Okręgowy w W.) oddalił środek odwoławczy skarżącego, wskazawszy, że jego wniosek „nie znajdował (...) oparcia ani w treści art. 770 k.p.c. – jest w nim mowa o ponoszeniu przez dłużnika kosztów niezbędnych do celowego prowadzenia egzekucji – ani w treści art. 98 § 1 k.p.c., stosowanym odpowiednio w postępowaniu egzekucyjnym z uwagi na odesłanie z art. 13 § 2 k.p.c., a to z uwagi na to, że komornik sądowy nie ma statusu strony (uczestnika) w postępowaniu wywołanym skargą na czynności komornika. Wniosek skarżącego, jako pozbawiony podstawy prawnej, podlegał zatem oddaleniu”. Postanowienie Sądu Okręgowego w W., wraz z uzasadnieniem, zostało doręczone skarżącemu 16 stycznia 2017 r.

Skarżący twierdzi, że zaskarżony przez niego art. 98 § 1 k.p.c., który „ogranicza zasadę odpowiedzialności za wywołanie procesu jedynie do stron postępowania egzekucyjnego – jest (...) niezgodny z zasadami państwa prawnego oraz zasadą odpowiedzialności strony wywołującej szkodę za swoje własne działania w tym stronie określonej w art. 77 ust. 1 Konstytucji”. Zdaniem Skarżącego, skoro konieczność poniesienia przez niego kosztów jest następstwem niewłaściwego działania komornika, to „odpowiedzialność za koszty postępowania powinien ponieść organ egzekucyjny, podobnie jak ma to miejsce w przypadku określonym w art. 103 § 1 k.p.c.”.

Trybunał Konstytucyjny zważył, co następuje:

1. Zgodnie z art. 61 ust. 1 ustawy z dnia 19 grudnia 2016 r. o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym (Dz. U. poz. 2072; dalej: ustawa o TK) skarga konstytucyjna podlega wstępnemu rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym. Służy ono wyeliminowaniu – już w początkowej fazie postępowania – spraw, które nie mogą być przedmiotem merytorycznego rozstrzygnięcia. Trybunał wydaje postanowienie o odmowie nadania skardze dalszego biegu, gdy nie spełnia ona określonych przez prawo wymagań, jest oczywiście bezzasadna, a także gdy zachodzą okoliczności, o których mowa w art. 59 ust. 1 pkt 2-4 ustawy o TK.

2. Skarżący zakwestionował art. 98 § 1 k.p.c. w brzmieniu: „Strona przegrywająca sprawę obowiązana jest zwrócić przeciwnikowi na jego żądanie koszty niezbędne do celowego dochodzenia praw i celowej obrony (koszty procesu)”. Zdaniem skarżącego przepis ten nie spełnia standardów konstytucyjnych, ponieważ przewiduje zwrot kosztów tylko od strony postępowania.

3. W myśl art. 79 ust. 1 Konstytucji skargę konstytucyjną może wnieść „każdy, czyje konstytucyjne wolności lub prawa zostały naruszone”. W związku z tym art. 53 ust. 1 pkt 2 ustawy o TK stanowi, że skarga konstytucyjna musi zawierać „wskazanie która konstytucyjna wolność lub prawo skarżącego, i w jaki sposób – zdaniem skarżącego – zostały naruszone”.

3.1. Jako podstawę skargi skarżący wskazał m.in. art. 2 Konstytucji.

3.2. Trybunał przypomina, że ten przepis ustawy zasadniczej nie może być samodzielnym wzorcem kontroli przeprowadzanej w trybie skargi konstytucyjnej, gdyż – zgodnie z utrwaloną linią orzecniczą – nie jest on źródłem wolności ani praw o charakterze podmiotowym (zob. postanowienie pełnego składu TK z 23 stycznia 2002 r., Ts 105/00, OTK ZU nr 1/B/2002, poz. 60 oraz postanowienia TK z: 10 stycznia 2001 r., Ts 72/00, OTK ZU nr 1/2001, poz. 12; 23 stycznia 2002 r., SK 13/01, OTK ZU nr 1/A/2002, poz. 9; 14 grudnia 2004 r., SK 29/03, OTK ZU nr 11/A/2004, poz. 124; 20 lutego 2008 r., SK 27/07, OTK ZU nr 1/A/2008, poz. 22). Trybunał przypomina, że art. 2 Konstytucji można powołać jako wzo-

rzec kontroli wówczas, gdy sformułowana w nim zasada demokratycznego państwa prawnego zostanie odniesiona do norm Konstytucji, które wyrażają konkretne wolności i prawa o charakterze podmiotowym.

4. Skarżący twierdzi także, że zaskarżony art. 98 § 1 k.p.c. jest niezgodny z art. 77 ust. 1, a także z art. 45 w związku z art. 77 ust. 1 Konstytucji.

4.1. Zgodnie z art. 77 ust. 1 Konstytucji każdy ma prawo do wynagrodzenia szkody, jaka została mu wyrządzona przez niezgodne z prawem działanie organu władzy publicznej. Przepis ten statuuje zasadę odpowiedzialności za szkody wyrządzone przez organy władzy publicznej w wyniku ich bezprawnych działań (lub beczynności) w zakresie wykonywania zadań publicznych. Trybunał zwraca uwagę jednak na to, że w żadnym z dołączonych do skargi orzeczeń nie rozstrzygano o tym, czy w związku z postanowieniami komornika wymierzającymi skarżącemu grzywnę, uchylonymi przez Sąd Rejonowy w W., skarżący poniósł szkodę. Istotne jest także to, że zakwestionowany w skardze art. 98 § 1 k.p.c. nie zawiera żadnych regulacji odnoszących się do ewentualnego odszkodowania za wyrządzoną szkodę. Przepis ten ustanawia dwie zasady ponoszenia kosztów sądowych: zasadę zwrotu kosztów celowych oraz zasadę odpowiedzialności za wynik postępowania (procesu). To oznacza, że wskazany przez skarżącego przepis ustawy zasadniczej jest w analizowanej sprawie nieadekwatnym wzorcem kontroli.

4.2. Z kolei zgodnie z art. 45 ust. 1 Konstytucji każdy ma prawo do sprawiedliwego i jawnego rozpatrzenia sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki przez właściwy, niezależny, bezstronny i niezawisły sąd. Na treść prawa wyrażonego w tym przepisie ustawy zasadniczej składają się w szczególności: po pierwsze, prawo do uruchomienia procedury przed niezależnym, niezawisłym i bezstronnym sądem, po drugie, prawo do odpowiedniego ukształtowania procedury sądowej, zgodnie z wymogami sprawiedliwości i jawności, po trzecie, prawo do wyroku sądowego, tj. prawo do uzyskania wiążącego rozstrzygnięcia danej sprawy przez sąd, oraz, po czwarte, prawo do odpowiedniego ukształtowania ustroju i pozycji organów rozpoznających sprawy (zob. wyroki TK z: 16 marca 1999 r., SK 19/98, OTK ZU nr 3/1999, poz. 36; 2 kwietnia 2001 r., SK 10/00, OTK ZU nr 3/2001, poz. 52; 12 marca 2002 r., P 9/01, OTK ZU nr 2/A/2002, poz. 14; 20 września 2006 r., SK 63/05, OTK ZU nr 8/A/2006, poz. 108 oraz 7 grudnia 2010 r., P 11/09, OTK ZU nr 10/A/2010, poz. 128, a także postanowienie TK z 14 grudnia 2009 r., SK 49/07, OTK ZU nr 11/A/2009, poz. 173).

4.3. W złożonej w Trybunale skardze art. 45 ust. 1 Konstytucji został powołany w związku z art. 77 ust. 1 Konstytucji, tj. przepisem, który – jak już ustalił Trybunał – jest w analizowanej sprawie nieadekwatnym wzorcem kontroli. Trybunał ponadto zauważa, że skarżący nie przedstawił żadnych argumentów, które uprawdopodobniałyby naruszenie prawa do sądu.

5. Mając powyższe na względzie Trybunał stwierdza, że skarżący nie wskazał naruszonych praw, a w konsekwencji nie określił sposobu ich naruszenia. Analizowana skarga nie spełnia zatem podstawowego warunku określonego w art. 79 ust. 1 Konstytucji, doprecyzowanego w art. 53 ust. 1 pkt 2 ustawy o TK, a w konsekwencji wydanie merytorycznego orzeczenia jest niedopuszczalne.

Okoliczności te – są zgodnie z art. 61 ust. 4 pkt 1 w związku z art. 59 ust. 1 pkt 2 ustawy o TK – podstawą odmowy nadania skardze konstytucyjnej dalszego biegu.

W tym stanie rzeczy Trybunał postanowił jak na wstępie.

POUCZENIE

Na podstawie art. 61 ust. 5 ustawy o TK skarżącemu przysługuje prawo wniesienia zażalenia na powyższe postanowienie w terminie 7 dni od daty doręczenia tego postanowienia.